

40. Stel uw eigen maaimengsel samen

Met de ervaring opgedaan in de afgelopen jaren en kennis uit de literatuur worden hieronder enkele suggesties gedaan bij de samenstelling van een gras/klaver maaimengsel.

Klaverkeuze

Rode klaver

Rode klaver is het Italiaans raaigras onder de klavers en kan met een zaaizaadhoeveelheid van 5-6 kg/ha in een mengsel een substantiële bijdrage leveren aan de productie in een gras/klaver maaimengsel. Vergelijkend onderzoek van rassen heeft aangetoond dat over het algemeen tetraploïde rassen het productiefste zijn. Hiervan zijn Barfiola en Rotra rassen die zich in het verleden bewezen hebben. Een uitzondering op de regel is het diploïde ras, Merviot. Het is een vrij oud ras, productief en voor Rode klaver zeer persistent. Daarnaast is het zaad goedkoper en bevat 1 kg zaad 1,5 keer zoveel zaadjes als van een tetraploïd ras. Als van Barfiola 6 kg wordt gezaaid dan zou van Merviot in principe 4 kg voldoende zijn.

Witte klaver

Ondanks dat Witte klaver in een mengsel met Rode klaver vaak een laag aandeel van het totaal uit maakt wordt altijd aangeraden 3 kg Witte klaver bij te mengen. Het kan altijd voorkomen dat Rode klaver in een vroeg stadium al minder wordt, in dat geval kan Witte klaver het overnemen. Daarnaast verruimt het beslissingmogelijkheden. Stel je voor de planning was een perceel 2 jaar te maaien. Na 2 jaar is de Rode klaver minder geworden maar je wil het toch nog 1 jaar laten liggen, in dat geval is er altijd Witte klaver om de gaten van Rode klaver op te vullen. Geschikte rassen voor bij te mengen zijn: Alice, Aberherald of Aran

Grascomponent

Een belangrijke doel van het gras in een maaimengsel is een goede voorjaarsontwikkeling te combineren met een evenwichtige klaverontwikkeling. Daarnaast is de graszode belangrijk om te compenseren voor de slechte zodevorming van klavers. Grassoorten die theoretisch in aanmerking komen voor een maaimengsel zijn: Italiaans raaigras, Gekruist raaigras (Italiaans x Engels), Engels raaigras, Timothee en eventueel Kropaar.

Italiaans raaigras niet geschikt bij najaarsinzaai

Onderzoek op de Warmonderhof heeft aangetoond dat Italiaans raaigras bij een najaarsinzaai te agressief is ten opzichte van de klaver. Hierdoor kan de klaver pas in de 3^e of 4^e snede voldoende tot ontwikkeling komen. Dit negatieve effect wordt erger naarmate later wordt ingezaaid. Bij een onderzaai in GPS of een voorjaarsinzaai, kan Italiaans raaigras wel een evenwichtige klaverontwikkeling geven.

Gekruist raaigras en vroege Engelse raaigrassen

Voor de combinatie van een goede voorjaarsontwikkeling en evenwichtige klaverontwikkeling lijken vroege Engels raaigrassen (vroeg hooitypes) of Gekruist raaigras de meest extreme grassoorten te gebruiken. Bij de keuze voor Gekruist raaigras moeten rassen gebruikt worden die het meest naar Engels raaigras nijken en in principe de slechtste Gekruist raaigrassen zijn qua productie en voorjaarsontwikkeling. Hoeveelheid raaigras per ha: 25-35 kg

In een proef op zandgrond is een mengsel met Gekruist raaigras '*Ecomaaien*' (40% Gekruist raaigras Polly, 40% tetraploïd Engels raaigras Gambit, 15% diploïde Rode klaver Violetta en 5% Witte klaver Riesling) 1999 en 2000 vergeleken met een mengsel met een vroeg Engels raaigras gecombineerd met zodevormers '*Primastos*' (40% tetraploïd Engels raaigras, 16% diploïd Engels raaigras Umbria, 16% diploïd Engels raaigras Heraut, 9% Timothee Promesse, 12 % Rode klaver Barfiola en 7% Witte klaver Alice). De hoeveelheid zaaizaad voor beide mengsels was 43 kg per ha. De mengsels zijn ingezaaid in augustus 1998 na GPS van haver. Beide mengsels zijn kort de winter in gegaan. In 1999 kregen de mengsels een totale

Vlugschriften Louis Bolk Instituut dec 2000 Pagina 55

bemesting van 34 m³ drijfmest per ha (19 m³ voor de eerste en 15 m³ voor de tweede snede). Er werden 6 maaisneden geoogst. In 2000 was de totale bemesting 45 m³ drijfmest per ha (25 m³ voor de eerste en 20 m³ voor de tweede snede). Er werden 5 maaisneden geoogst (tabel 1, zie ook Vlugschrift 15).

Tabel 1: Opbrengst en klaveraandeel van *Ecomaaïen* en *Primastos* in 1999 en 2000 (gemiddelde van 3 herhalingen)

Mengsel	1999		2000	
	<i>Ecomaaïen</i>	<i>Primastos</i>	<i>Ecomaaïen</i>	<i>Primastos</i>
Totale ds-opbrengst (t ds/ha)	16,9	15,4	14,2	13,8
Opbrengst 1^e snede (t ds/ha)	4,2	3,7	4,1	3,8
Rode klaveraandeel (%) in mei	14	5	13	10
Rode klaveraandeel (%) in augustus	56	23	11	14
Witte klaveraandeel (%) in mei	3	6	8	12
Witte klaveraandeel (%) in augustus	7	33	21	13

De totale ds-opbrengst van beide mengsels is zowel in 1999 als 2000 zeer hoog. '*Ecomaaïen*' produceert in 1999 1,5 t ds/ha meer dan '*Primastos*'. Voor een gedeelte wordt dit verklaard door de wat hogere opbrengst van de eerste snede, echter de verschillen nemen in de loop van het jaar verder toe. In 2000 trekken de mengsels qua productie naar elkaar toe. In beide mengsels is het klaveraandeel in 2000 lager dan verwacht.

Timothee

Voor de smakelijkheid kan *Timothee* worden bijgemengd.

Kropaar

Voor droogtegevoelige percelen kan *Kropaar* worden bijgemengd. Onderzoeksmatig zijn hier nog weinig ervaringen mee in Nederland.

Advies maaimengsels gras/klaver

5-6 kg Rode klaver (Barfiola, Rotra of Merviot)

3 kg Witte klaver (Alice, Aberherald of Aran)

25-35 kg graszaad:

- Voor korte maaiweide (2-3 jaar) is te overwegen een mengsel met Gekruist raaigras te maken. Het al met Rode- en Witte klaver gemengde mengsel '*Ecomaaïen*' (Cebeco Zaden) heeft zich qua productie bewezen. Er kan ook zelf een mengsel worden samengesteld met 'Green Sprit 3' (Barenbrug) of 'Primeura Optima' (Neutkens Zaden). Belangrijk bij deze mengsels is dat de uiterlijke zaaidatum in augustus ligt en dat het gewas kort de winter in gaat.
- Voor maaiweide vanaf 3 jaar of langer kan een mengsel worden samengesteld met vroege Engelse raaigrassen (vroege hooitypes) al dan niet met goede zodevormende diploid Engelse raaigrassen. Mengsels die hier voor gebruikt kunnen worden zijn 'Maailand' (Advanta), 'Bar-Varia' (Barenbrug), 'Havera' (Advanta), 'Extra weidemengsel maaien' (Cebeco Zaden) of 'Optima super' (Neutkens Zaden). Indien het zodevormend aspect meer een rol speelt kan overwogen worden simpelweg een BG3 (100% diploid Engelse raaigrassen) of een BG4 (BG3+*Timothee*) te gebruiken.

Nick van Eekeren

n.van.eekeren@louisbolk.nl